

ABEZEDNIK

s a

fhóle na kmétih,
v' zesar. kralj. dershavah.

Veljá nesvésan 2 ½ Kr. C. M.
— svésan 3 ½ Kr. C. M.

S' zesarfkiga kraljeviga apostoljskiga Velizháftva
pravizo in dovoljénjem.

J. Uhoover

Na Dunaji,

V' salógi zef. kralj. bukvárnize sa fhólfke bukve
per sv. Ani v' Jánosovih ulizah.

1 8 4 2.

A B E N D I K

Field of knowledge

Handwritten text

45276

Handwritten text

Handwritten text

Handwritten text

Handwritten text

Handwritten text

Handwritten text

Handwritten text

1.

Male natifnje zhërke.

a, b, d, e, é, f, g, h,
i, j, k, l, lj, m, n, nj,
o, ô, p, r, f, fh, s, sh,
t, u, v, z, zh.

Isrekúj raslòzhno téle zhërke:

- e, é: me je frézhalo tele léta štaro.
o, ô: nôfi tudi tí, kakor tvoj brat nófi.
l, lj: dôbriga vóla; dôbra vólja.
n, nj: gónim kônja in ga pregánjam.
f, s: sali sad raste sad sa sidam.
fh, sh: mójshkra fhiva; shiva shivál.

Slógovniza.

2.

Slógi s' gláfnikam sa s'oglafnikam :

a	ô	o	u	e	é	i
ja	jô	jo	ju	je	jé	ji
va	vô	vo	vu	ve	vé	vi
fa	fô	fo	fu	fe	fé	fi
ba	bô	bo	bu	be	bé	bi
pa	pô	po	pu	pe	pé	pi
ma	mô	mo	mu	me	mé	mi

3.

é	i	a	ô	o	u	e
né	ni	na	nô	no	nu	ne
njé	nji	nja	njô	njo	nju	nje
lé	li	la	lô	lo	lu	le
ljé	lji	lja	ljô	ljo	lju	lje
ré	ri	ra	rô	ro	ru	re

4.

i	é	e	a	ô	o	u
di	dé	de	da	dô	do	du
ti	té	te	ta	tô	to	tu
si	sé	se	sa	sô	so	su
fi	fé	fe	fa	fô	fo	fu
zi	zé	ze	za	zô	zo	zu

5.

e	i	é	o	ô	a	u
she	shi	shé	sho	shô	sha	shu
fhe	fhi	fhé	fho	fhô	fha	fhu
zhe	zhi	zhé	zho	zhô	zha	zhu
ge	gi	gé	go	gô	ga	gu
he	hi	hé	ho	hô	ha	hu
ke	ki	ké	ko	kô	ka	ku

6.

Slógi s' gláfnikam pred sógláfnikam :

a	ô	o	u	e	é	i
aj	ôj	oj	uj	ej	éj	ij
av	ôv	ov	uv	ev	év	iv
af	ôf	of	uf	ef	éf	if
ab	ôb	ob	ub	eb	éb	ib
ap	ôp	op	up	ep	ép	ip
am	ôm	om	um	em	ém	im

7.

é	i	a	ô	o	u	e
én	in	an	ôn	on	un	en
énj	inj	anj	ônj	onj	unj	enj
él	il	al	ôl	ol	ul	el
élj	ilj	alj	ôlj	olj	ulj	elj
ér	ir	ar	ôr	or	ur	er

8.

i	é	e	a	ô	o	u
id	éd	ed	ad	ôd	od	ud
it	ét	et	at	ôt	ot	ut
is	és	es	as	ôs	os	us
if	éf	ef	af	ôf	of	uf
iz	éz	ez	az	ôz	oz	uz

9.

e	i	é	o	ô	a	u
esh	ish	ésh	osh	ôsh	ash	ush
efh	ifh	éfh	ofh	ôfh	afh	ufh
ezh	izh	ézh	ozh	ôzh	azh	uzh
eg	ig	ég	og	ôg	ag	ug
eh	ih	éh	oh	ôh	ah	uh
ek	ik	ék	ok	ôk	ak	uk

10.

Slógi s' gláfnikam med fóglafnikama :

a	ô	o	u	e	é
vaj	vôj	voj	buj	pej	méj
nav	nôv	nov	dun	ten	njén
lan	lôn	lon	ljub	feb	séb
kal	kôl	kol	shup	fhép	zhép
mak	môk	mok	bur	zer	mér
fam	fôm	fom	fhuk	mek	vék

11.

Slógi s' gláfnikam sa sòglafnikama:

a	o	e	i	u
bla	blo	ble	pli	plu
pna	pno	pne	dri	dru
gra	gro	gre	fli	flu
sna	sno	sne	zli	zlu
fta	fto	fte	shri	shru

12.

Slógi s' gláfnikam pred sòglafnikama:

aft	oft	eft	ifk	ufk
ark	ork	erk	ift	uft
ant	ont	ent	ilk	ulk
akt	okt	ekt	iht	uht
avz	ovz	evz	int	unt
art	ort	ert	ilz	ulz

13.

Enoslòshne beséde:

gré	grésh	grém	méh	fméh	gréh
sna	snash	snam	rad	grad	brod
tka	tkash	tkam	sam	psam	kfam
shge	shgesh	shgem	hlad	hlod	hlév
vre	vresh	vrem	rog	drog	drob
spi	spish	spim	vol	volk	dolg
fkli	fklish	fklim	rak	tak	vfak
sdi	sdish	sdim	val	kval	klaf

Beséde s' ójstrim (´) in téshkim (˘) udárjam :

váf	váf	nòsh	kót	kòt
tát	brát	kòsh	ród	bòt
dám	tàm	bòb	kóft	kròp
kláf	nàsh	kòl	gód	bòv
dlán	snàn	dvòr	lód	ròv
práh	pràg	bòk	móft	kòv
tur	tèrd	mèzh	péjt	pét
fuh	smèrt	sklèp	svéjt	svét
gluh	vèrt	zhèp	téjk	ték
duh	dìm	sèt	lét	léd
hud	krùh	shèp	lèp	rèp

Opómbe. 1. Ójstri udár (´) nad gláfnikam poméni, de se mora tisti gláfnik na dólgo isrèzhi ali sategniti; postávim: máshnik, oblastník, náuk, klobúk.

2. Kadar se e tésno isrèzhe, dobí navádni ójstri udár (´); kadar ima pa snámnje (ˆ) nad sebój, se móra szer sategniti, pa ne tésno, temuzh shiròko isrèzhi; postávim: méni de téga ne vém; — to ni méni rezhèno, ampak tèbi.

3. Kadar ima o ójstri udár nad sebój (ó) se móra sategniti in pa tésno isrèzhi; kadar se pa szer satégne, pa shiròko isrèzhe, dobí snámnje (ˆ); postavim: hlápez vódi kônje k' vódi.

4. Tëshki udár (`) nad gláfnikam poméni, de se móra tisti gláfnik naglo in kèrpko isrêzhi; postavim: pretèp, berlòg, napùh.

15.

Vélike natifnje zhèrke:

A, B, D, E, É, F,
 G, H, I, J, K, L,
 Lj, M, N, Nj, O, O,
 P, R, S, Sh, S, Sh
 T, U, V, Z, Zh.

16.

Ank, Avsh, Blash, Brég, Dvòr, Dróg, En, Év, Franz, Friz, Fant, Grek, Grad, Hzhí, Hlód, Hi, Hov, Hòt, Iv, Irt, Jób, Jùd, Kòsh, Krish, Lah, Lèsk, Ljub, Ljud, Mìsh, Mrak, Nèsh, Nráv, Njih, Njiv, Ost, Ôf, Plavsh, Pòst, Pést, Ròj, Raj, Srak, Sméf, Svón, Svèrsh, Šnòp, Šluh, Šhiv, Šhkat, Šhét, Shnjiz, Shir, Turk, Tèrft, Urh, Um, Vèrv, Volk, Vnúk, Zvét, Zvil, Zhrép, Zhaft, Zhèrv.

17.

Zhe je v' vezhslòshnih besédah sòglasnik med gláfnikama, ga jèmlji k' poslédnjimu slógu.

A-dám, ô-zhe, ó-lje, ú-ra, e-nák, É-va, i-má, já-ma, vô-da, fá-ra, bré-sa, pé-na, mé-ra, nó-ga, nji-va, lú-na, ljú-ba, rí-ba, dlá-ka, tlá-ka, sé-lje, sí-la, zú-nja, shè-na, shí-ba, shzhé-ne, zhú-do, gó-ra, ha-lá, hlá-zhe, kra-va.

A-bí-ja, o-fé-ba, u-í-ma, i-mé-na, ve-lé-ti, bra-ní-ti, prá-vi-ti, mra-zhí-ti, na-re-dí-ti, lo-ví-ti, lju-bí-ti, ré-sa-ti, dé-la-ti, tré-pa-ti, si-dá-nje, si-já-nje, ze-lí-na, shi-vi-na, shi-rò-ko, she-tí-na, zhá-ka-ti, go-vo-rí-ti, hí-shi-na, kri-vi-za.

18.

Zhe sta dva sòglasnika med gláfnikama, jèmlji pèrviga k' pèrvimu, in drúgiga k' drúgimu slógu.

An-tón, ólj-ka, ul-nják, ir-haft, jél-fha, Ver-sház, Fran-zifhk, ber-lòg, pí-r-hi, mer-sí, nár-ba, lím-bar, rób-zhik, der-sháj, tèr-nje, sèr-no, sèr-na, zur-ki, sher-jáv, shkèr-ba, zhèr-ka, glád-ko, gób-zi, hram-ba, kram-pesh.

19.

Nelozhlívi sòglasniki so: br, dr, gr, kr, pr, tr, st:

Jú-tro, ó-dri, ú-sta, vèr-sta, mé-sto, rè-bro, jè-dro, mô-kra, ko-prí-va, í-gra, fé-stra, dô-bra, mó-dra, vi-dra, pô-pra, ne-vé-sta, kra-ljé-stvo, o-tròk.

20.

Kakor je beséda sostávljena, se túdi rasstávlja:

Po-tré-ba, po-gná-ti, po-klék-nem, po-klí-zhem, po-gla-vár, po-kvar-jen, o-gle-dúh, sa-sme-hú-jem, pre-glé-dam, pre-plá-vam, pre-gláf-no, pre-glád-ko, per-i-grám, per-ská-zhem, per-ôr-jem, o-strá-shim, ger-do-gléd, sla-to-úst, sa-mo-úk, mer-ho-jéd, ras-o-dé-ti, o-strá-shim, sa-hva-la

21.

Tréba je túdi véditi, kaj píke, in druge snámnja med besédami poménijo:

Véjiza (,) ali prenéhlej ti pokáshe, de ôndi v' branji nekóliko prenéhaj.

Nadpizhje (;) ali dálji prenéhlej te opomínja, de ôndi bolj postój.

Dvapizhje (:) ali nastópljej káshe, de nastópi govorjênje ktériga drúgiga, ali kak perstávik; tórej she bolj postój.

Pika (.) ali konzháj káshe, de je odstávik govorjênja konzhán, in de se smésh popól-nama oddahníti.

Klizáj (!) poméni klizánje, ogóvor, zhudênje i. t. d.; tórej povsdígni gláf.

Vprasháj (?) rasodéva vprashánje.

Pomíshlej (—) hózhe, de poséбно pomíshli, kar se je réklo.

Oklepáj () oklépa beséde, ktére med to govorjênje ravno ne gredó, s' bolj tihim gláfam jih tedej bêri.

Ushéfsza (") obfégajo beféde od kogá drugiga vséte.

Vesáj (-) véshe rasdeljêno befédo.

22.

Arábske in Rimске shtevílke:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII

				50	100	500	1000
--	--	--	--	----	-----	-----	------

i.	t.	d.	L	C	D	M
----	----	----	---	---	---	---

23.

Kratke beríla sa vájenje v' branji.

Od Bogá.

1. En Bog je. Švét, in kar je in shiví na svétu, je Bog is nizh stváril. Zhlôvek je vèzh, kakor kar se she vídi na svétu. Túdi tí, moj otròk! si zhlôvek. Tudì tèbe je Bog stváril. Kar kóli si, si le od Bogá. Kar kóli imásh, imásh le od Bogá. Bog da, de shivísh. Bog ti da dusho in teló. Bog ti da okó, s' ktérim vídíš; uhó, s' ktérim flíshish; jêsik, s' ktérim govoríš; Bog stori, de mislish, in hózheh, kar je prav, dôbro in lepó.

Lej, moj otròk! vèš si od Bogá. Zhe si otròk tí, ktéri Bogá ljubi, in ga prav rad vbóga, te Bog rad imá, in si njegóv otròk.

2. Moj otròk! Bog premóre, kar hózhe, in stori tudi, kar hózhe. Ne le samó tí si od Bogá, tudi kar shiví, in je okóli tèbe, to

je od Bogá. Kar kóli tvôje okó vídi, je od Bogá.

Bog storí, de sólnze takó lepó in gorkó síje. Bog storí, de se luna takó lepó svéti. Ni je svésde, ktéri bi Bog svitlôbe ne dajal. Bog pokriva goró s' germóvjem in drevéfi, in naredí poljé in hósto takó lépo in seléno. Nobèn zhlôvek ne naredí hriba in dolíne, poljá in hóste, dnéva in nozhí. Švét takó vèlik, shiròk in lép, kákor je, je le sgòlj samó bôshje délo. Bog je gospodár svetá. Kar òn hozhe, to je. On le rëzhe, in shé je. Šólnze is-haja, kér Bog hózhe. Luna pláva dèlezh v' sraku, kér Bog hózhe. Véter vlézhe, se blifka, gromí, dèsh gré, kadar Bog hózhe. Bog hózhe, in léd se staja, drevó zvetè, shito in sádje sorí. Bog hózhe, in listje srumení in spáda; mersí, smersúje; v' potóku je léd; snég pokrije sèmljo. Bog da, de zhlôvek shiví. Kadar Bog hózhe, se lózhi dusha od teléfa; zhlôvek umèrje, truplo pride v' gròb.

Zhe Bog hózhe, svetá ni vèzh. Misli pogósto v' Bogá, moj otròk! in môli ga. Od njêga je, kar je.

3. Moj otròk! nizh ni, kar bi Bog ne védil. Bog, ktéri je tvôje okó stváril, vídi tudi. Bog, ktéri ti je uhó dal, flifhi tudi. Kar kóli délash, vídi Bog. Kar kóli govorísh, flifhi Bog. Ni ga kraja, kjér bi te Bog ne vidil in ne flifhal. Bog tudi vé, kar misliš in hózhesh; v' serzé ti vídi. Bog te vídi po nôzhi takó, kakor po dnévi. Bog te vídi, zhe si

dóber in pobóshen, in tudi vé, zhe si poréden in hudôben. O misli pogósto: Pobóshen hózhem biti, smirej dóber, in nikóli ne hudôben; sakaj Bog me vídi, in je per mēni, desiravno ga jest ne vídim.

- Bog vídi te,
Var' gréha se.

4. Moj otròk! Bog je bres kónza dobrotliv, in te ljubi. Karkóli je lépiga in dôbriga, je od Bogá. Kar shé imash, in kar she potrebéjesh, pride od Bogá. Kràj, v' ktérim prebívash, in obléko, ktéro imásh, tída Bog. Krùh, ki ga tólikanj rad jésh, in mléko, ki je tólikanj sladkó, ti daje Bog. Túdi spánje, ki ti po nôzhi takó dôbro dé, ti Bog poshílja. Kakó dóber ti je Bog! pa ne le sa te sferbí Bog, ampak tudi sa druge, ki so s' tebj na svétu, in sa vse, kar je okóli tebe. On shiví zhèrva v' práhu, ribo v' potóku; in kar léta pod nébam, on redí. Takó dôbro hózhe Bog.

O hvali ga s' sèrzam in ústmi! Misli velíko krat: Kakó dóber je Bog! Bódi tudi tí dóber, kólikor móresh, s' vsakim, ktéri s' tebj shiví.

Moj otròk! Bog je bres kónza svét. Kar kóli je dôbriga, ima Bog na sèbi; v' njem ni nízha, kar je húdiga. Bog hózhe, ljúbi in stóri le, kar je pray in dôbro. Kar Bog nózhe, je húdo, je gréh. Bog sovráshi gréh; on hózhe, de bódi tudi tí dóber in pobóshen, ne pa hudôben. Štóri rad, moj otròk! kar Bog hózhe; le kar Bog hózhe, to je dôbro. Kar Bog nózhe,

ne smésh nikdar storíti; kér to je hudôbno. Bog ljúbi otrôka, ktéri je dóber, pobóshen in priden. Otrôku, ktéri je dóber in pobóshen, da Bog frézho, in de se mu túkej in tam dôbro godí. Otrôka, ktéri ni dóber, ali je zelò poréden in hudôben, Bog shtrafúje, in ne godí se mu dôbro. Bódi smirej pobóshen in dóber, in várovaj se gréha, kér je Bog vèf dóber, in nìzh na sèbi níma, kar je húdiga; po tém bo tvôja dusha bòshja podóba.

§ h ó l a.

Moj otròk! tí hódish sdej v' shólo. Túkej si shé velíko od Bogá flishal. Vèsh, kakó dóber je Bog, in kaj hózhe od tēbe. Shé otròk se uzhísh v' shóli, kar je prav in lepó. Ali rad hódish v' shólo? O réf, prav rad! Vèsh, kaj mórašh storíti, zhe hózhesh biti prav dóber? Poslúfhaj, ti bom povédal, kakó Kòrl déla.

Kòrl pred shólo.

Kólikorkrat je shólski dan, se Kòrl veselí. Sgódej vstane, in mífli v' Bogá; hitro se oblézhe, in lepó umíje.

Rad storí, kar se mu rēzhe; sahváli sa vsè, kar se mu da. Rekó mu: Kòrl! pójdi, zhaš je. Prèzej vsame svôje bukve, in zhéfar she potrebúje, in gré tího svôjo pót.

Kòrl v' shóli.

Ne príde v' shólo ne presgódej ne prepòsno. Štópi v' shólo, posdrávi uzheníka, in gré, kámor mu je bilo rezhèno. Tího sedi

na klópi, poslúfha, kar se mu pové in pokáshe. Še ne osíra, mífli v' to, kar flifhi, in ne sheptá. Vé, kar ga vpráfhajo. Kdor ga le vídi, ima vesêlje nad njim, kér se pridno uzhí.

Kôrl po fhóli.

Kadar fhóla míne, gré Kôrl prèzej in tiho domú. Ne téka, ne rasfája, se ne tèrga. Rad ostáne domá, in tudi mífli v' to, kar so mu v' fhóli právili; lén nózhe biti, tudi domá se uzhí, kér vé, de po tém vezh sna. Lej, moj otròk! takó se obnašha Kôrl. Je pobóshen in dóber; Bóg ga ljubi, in je s' njim. Kdor ga posná, ga imá rad. Zhe hózhefh tudi ti pobóshen in dóber biti, kakor Kôrl, posnémaj ga.

Šim májhen, mlad práv mal' premórem,
Shivét' lepó pa shé samórem.

Porédni Fríze.

Fríze ni tak, kot Kôrl. Rad spí, in ne hódi rad v' fhólo, raji drugèj saftaja, zhe móre. Je lén, se le uzhí, kadar móra, in ne déla níkóli s' vesêljem in pridno. Ni rad domá, in le igrázhe ljúbi. Vpíje in rasfája, de se délezh flifhi. Kar se mu rèzhe, nózhe storiti. O to ni prav! Kaj she le bo is njêga, zhe tak ostáne?

Ne godí se mu dôbro. Kdór je lén, in se nízh ne uzhí, ostáne neúmen. Kdor ne vbóga, je hudôben. Otròka, ktéri je lén in hudôben ne ljubi Bog. Zhe hozhefh, môje déte! de te Bog ljúbi, ne bódi lén in hudôben, kakor Fríze.

Pobóshní Pavl.

Pavl vèzhkrat mífli v' to, kar se mu od Bogá pové. Molíti se shé uzhi. Kadar se sjútrej sbudí, rèzhe: Moj Bog! sahválim te sa spánje, s' ktérim si me pokrepzhàl! Kakó fim vesél, de she shívim! Tí si dobrótlív, tí fkerbísh sa svôjiga otrôka. Dáj, o Bog! de bom tudi danf práv dóber in pobóshen.

Pavl rad hódi na pólje. Tù vídi róshe, trávo, shíto, drévje s' sadjem, in kar je tù. Slíshí kakó lépó ptizh pôje. Še veselí; si mífli: Ó Bog! kakó lép je svét! ón je tvôje délo.

Kádar Pavl k' jédi gré, si mífli: Bog mi poshílja jéd in pijazho. Sahváli se sa vsè, kar se mu da. Kádar se nozh storí, sahváli Bogá sa dan, in sa to, kar mu je dal, in rèzhe: O Bog! bódi in oštáni túdi po nôzhi per mèni, in várovaj svôjiga otrôka!

Kér Pavl tólikrat in takó rad v' Bogá mífli je tedèj pobóshen in dóber; le to storí, kar Bog hózhe, in nìzh mu ni na svétu takó ljubó, kákor Bog.

Bogá kdor ima v' míflíh, pred ozhmí,
Ga s' sèrzam, s' úftmi, s' djanjam práv zhaftí.

26.

Od ljubih stárfhev.

Ljub moj otrók! nar vèzh dôbriga ti Bog da po tvôjih stárfhíh. Velíko távshent ljudi je fzer na svétu, pa nobèden smed njih ti ne dáje tóliko dôbriga, kakor tvoj ózhe in tvôja máti. Oní ti dájo vsak dan jéd in pijazho.

Dájo ti obléko in vsè, zhéfar potrebúješh. Nózh in dan skerbé sá te. Vêlik szer she nifi, pa nékdej si bil she mánjshi. Nífi she mógel govoríti, ne iti, she státi ne, le jokáti si mógel. Umréti bi bil mógel takrat, ko bi ti stárfshi ne bili dajáli jésti in píti. Nozh in dan so skerbéli sa te, v' narózhji so te nofíli. O, to jim je velíko pokója, in velíko zhása vsélo! Pa ljúbi Bog je takó narédil, de te stárfshi presèrzhno ljúbijo, in sa te rádi vse storé, de bosh le lepó srejen in práden zhlôvek. Túdi ti, moj otròk! mórašh svôje stárfshe prav sa ljúbo iméti, jim hvaléshen in pokóren biti, in vsak dan sa nje molíti. Poslúshaj, kaj Bog sam govori:

Šposhtúj ozhéta in máter, de bosh dólgo shivel, in de se ti bo dôbro godílo na sêmlji.

P o v é s t i.

1. Péter je práv dóber mladénzhik; òn vbóga svôje stárfshe ne le na vsáko besédo, ámpak zelò na pomígljej. Kar kóli jih veselí, rad storí; níkóli jih ne sháli in ne jesí; sató ga stárfshi presèrzhno ljúbijo, in mu túdi maršktéro vesélje storé. Péter pa tudi sposná njih ljúbésen, in sahváli sa vsè, kar dobí. O, kakó dôbri, pravi vèzhkrat, so mi vènder môji stárfshi! nízh drúsiga nózhejo od mène, kakor, kar je práv, in prepovedújejo le to, kar je pred Bógam nápak in mènesh škodlívó. Pokóren jim hózhem biti, s' tém hvaléshnost skasováti, in jim smirej vesélje délati.

Ako ti je ljúbó, od stárfshov ljúbljen biti, Pokóren bódi njim, se vári jih jesíti.

2. Marjétiza je bila hudòbna dékliza. Vbógati zelò nìzh ni hòtla, in máti so jí mógli vezhkrat rëzhi, préden je pozhási fhla; kíflo se je dershála, pa she godernjála je, in délo je le na pol oprávilá, ali pa velíkrat she bres tepënja nè. Ali so pazh máti iméli vesêlje nad tém otròkam?

Kdor kól' pokórfh'ne ne fkasúje,
Ga Bog in zhlòvek sanizhúje.

Ljúbi svòjiga blíshnjiga.

Vfak zhlòvek, ktérimu mórefh pomá-
gáti, ali káj dôbriga stóriti, je tvoj blíshenj;
naj shé bo, kdor kóli hózhe, dôsti, de je
zhlòvek, kákor tí. Bog hózhe, de vsè ljúdi
ljúbimo, kér vfak je otròk bòshji in podóba
bòshja. Tórej vfáziga zhlovéka ljúbi, kákor
fèbe, savolj Bogá.

Kar nózhefh, de kdo teb' stóri,
Túd' blíshnjimu ne stóri tí.

P o v é s t.

Šlab stárzhhik je na póti pádel, in ni mó-
gel vstáti. Ne dèlezh od tam šta hodíla dva
fantízha, in saflíshita starzhka na pómozh klí-
zati. »O, pomagájta mi vènder, dôbra otrò-
ka!« je mosh vpil. Prèzej šta pertêkla, in
v' fërze se jima je smílil stárzhek. Eden po-
klékne, de se je stárzhhik mógel nanj opérati,
in eden mu pomága nakvíshko. Po tém ga
péljeta do blíshnje híshe, de je slábi mósh shí-
vesha dobíl. »Bog vama povèrni, dôbra otrò-
ka!« je rékel stárzhhik.

Pomislite, to vsáme Bog takó,
Kákor de bi storjèno njemu bló!

25.

Mále in vélike pisnje zhèrke.

a, b, d, e, é, f, g, h,
A, B, D, E, É, F, G, H,
i, j, k, l, lj, m, n, nj,
I, J, K, L, Lj, M, N, Nj,
o, ô, p, r, s, sh, s, sh,
O, Ô, P, R, S, Sh, S, Sh,
t, u, v, z, zh.
T, U, V, Z, Zh.

26.

Vájenje v' bránji s' pisnjimi zhèrkami.

Pověsti is svétiga pisma.

Vrázhaj drúge od hüdiga.

1. Jakob je imèl dvanájst sinov.
Jóshef je bil med njimi nar bôljshi,

in je staršam s' bogabojeznostjo in pokoršhino veliko veselje délal. Ko je s' svôjimi brati z hede svôjiga ozhéta pafel, so brátje enkrat nekaj práv hüdiga storili. Bogabojézhi Jôshes se je téga ustrashil, in je shalováł. Misli si: Hüdiga ne smém storiti pred Bógam, ktéri vse vidi in vé. Môji brátje ga shá-
lijo; jest pa hözhem pomagáti, de se pobóljšhajo. Shél je, in pové s' serzhno shálostjo svôjimu ozhétu.

Kdor ne bráni hüdiga, ko bi lahko,
Ta deléshen hüdiga, in kriv zeló.

Dájaj lép sgled.

2. Sámuel, she dézhik ali fan-
tizh, je bil od svôjih staršhev vé-

likimu duhovnu Hëlju dan. Rad je per njem ostal; veselje mu je bilo v' boshji hiški per altárji strézhi. Heli je imel dva práv hudóbna finóva. Samuel se jima ni dal sapeljáti; ón je bil bogabojèzh in pokóren. Kólikor je prihájal stárji, tóliko tudi pobòshneji in modréji. Le dóbro se je vidilo nad njim, sató je bil ljubljen, Bog ga je ofrézhit, in mu dodétil veliko mílost ali gnado.

Kdor dóbro rad povsòd stori,
 Sgled dáje lép, ta prav shivi.

Bódi mirovit.

3. David, Isajev sin, je bil pohléven pastírzhik. Ovzé svójiga ozheta je pášel. Vsi ljudjé so ga

radi iméli, kér je bil takò úmen in bogabojèzh, in s' vsimi takò dòber. Jonatan, sin králja Savla, je bil Davidu poséбно dòber; ta pa njému. Obá sta se ljubila, kákor bráta, éniga serzá in énih mísel sta bila; eden drúsiga sta k' dóbrimu budíla, eden drúsiga pred nevárnostjo opominjevála; nobéniga prepíra ni bilo med njima; eden sa drúsiga bi bil shívljénje dal. Takò mirni in ljubésni pólni naj bòdo brátje in sestré med seboj.

Otrózi in odrásheni ljudjé

Naj smírej mírno med seboj shivé.

Ne krádi.

4. Héli je imél dva sína. Úni in Fínees se jima je réklo. Ona

sta bila pràv hudòbna otròka; v' tēmpeljnu bòshjim sta kràdla, in she druge huide rezhi pozhēnjala. Kēr se ništa pobòljshala, je prišhla bòshja shiba nad nji. Obà sta bila en dan od sovrashnika na borishu ubita. Takò je Bòg shé velikrat hudòbne, spàzhene otròke shtrafal!

Moj otròk! naj bo ta sgled tvòje svarilo.

Kdor ptùje preloshi,
Gerdò se pregreshi.

Govòri vsèlej resnizo.

5. Jòshefovi bràtje so shli enkrat sa zhédami dēlezh od hišhe svòjiga ozhéta. Tedèj rēzhe ózhe Jánb Jòshefu: „Pòjdi, in poglēj, kjé so tvòji bràtje, in kaj pozhnò.“

Bòglivi Joshef je prèzež na pòt podà.
 Njegòvi bràtje so ga sovrasili, kèr
 ga je ózhe bolj ljubil, kàkor njé. Ko
 so Joshefa od dèlezh saglédali, so
 bili nevòljni, in so rékli: Pòjdimo,
 dàjmo ga ubiti, in rèzhi, de ga je
 divja svér poshèrta. Ko je bil Joshef
 prishel, so mu potegnili sùknjo s
 njéga, in so vèrgli nedòlshniga bràta
 v' posushèno rùpo ali shtérno. Kmalo
 po tém pridejo mémo gredé kupzi,
 ki so shli v' drùgo deshèlo (v' Egipt).
 Tém so prodàli hudòbni bràtje do bri-
 ga Joshefa sa dvajset srebernikov. —
 Saklali so kòsla, pomozhili Joshe-
 fovo sùknjo v' njegovò kri, in so jo
 tàko poslali ozhétu? Sporozhili so
 mu: To sùknjo smo najdli, divja

svér bi bila utegnila Jòshefa rastèr-
gati. O, kakò gèrda lash! V kòliko
shàloft fo perpravili dôbriga ozhè-
ta! — Le kdor húdo dèla, je
perpravljen tùdi legàti.

Refnizo le govori, vâruj se legàti;
Samòresh fzer ljudi, nikdâr Bogà
goljfatì.

Šposhtùj stároft.

6. Prèrok Elisèj je bil star,
zhaftitljiv mòsh. Ta je fhèl v'
màlo méfto Bètel, ktéro je na hribu
ftàlo. Ko je pozháfi v' brég
stòpal, pridejo porédni fantizhi is
méftza, in sanizhùjejo stàrzhka, kèr
je imèl màlo láf na glàvi. Upili
fo: Pléshiz, pléshiz, pòjdi gòri!

Elisěj je bil s' tēm slo rasshāljen,
 in je vsdignil svoj pogléd proti
 Bògu. In lejte! ko bi trēnil,
 je prishla shiba bōshja nad hu-
 dōbne otrōke; dva divja medvéda
 prideta is hōste, plāneta nad fante,
 in jih rastèrgata dva in shtirdeset.
 O otrōzi! varujte se stārih ali
 nadlōshnih ljudi sanizhevāti, de
 vas Bog ne udāri.

27.

Moj otrōk! Bog hōzhe, de le to stōri,
 kar je prāv in dōbro in njēmu vshezsh. Smi-
 rej bōljshi in pāmetnishhi bōdi. Poslúshaj téle
 lépe isréke, úzhi se jih prāv rasuméti, in spol-
 nuj jih :

1.

Sazhni vse s' Bógam, s' njim konzhāj;
 Shivljēnje bo shé túkej raj.

2.

Naj bōshja vólja mōja bó,
 Kér dōbro hōzhe Bog samó.

3.

Bog vé te v' vsakim kráji nájti,
Le váruj se v' pregrého sájti.

4.

Okó je, ktéro vídi vsê,
Kar se she tak' skrivaj pozhnè.

5.

Dobrótjiv Bog, résh' is nadlóg.

6.

Sa p'jázho, jéd Bogú hválo véd'.

7.

Práv nefrézhen tá, kdor posáb' Bogá,

8.

Dôbro déte vbóga náglo, bres odlóga.

9.

Nikdar se s' hudôbnim ne enázhi,
Le preláhko dôbre òn popázhi,

10.

Otrók! ti príde v' líza kri,
Şe spómni, de te Bog svari,

11.

Kdór lách govori, vso véro sgubí,

12.

Ne krádi in ne smíkaj,
Kar nájdesh, ne potíkaj.

13.

Mladósti hvála je nedólshnosť
In zhíftiga serzá pobóshnosť,

14.

Nedólshnosť sgubljêna,
In úra sam'jêna,
Ne pride nobêna.

15.

Le príden bód', Bogá se bój,
Vesêlje sêrzhno bo s' tebj.

16.

Naj ne bó nobêni dán
Bres dôbrih dél konzhan.

17.

Nikdar ne teshí,
Kar se kdó suzhí.

18.

Lepó je hvaléshnosť, prijásnosť imét',
Gerdó nehvaléshnosť, to zhèrti vèš svét.

19.

S' lépo besédo se slédnjizh dobí,
Kar dôbriga kdó si na svétu shelí.

20.

Perljúden bódi, skúfi rad postrezh',
Kar je Bogú in blíshnjimu ushézh.

21.

Snáshno bódi tvôje oblazhílo,
Tud' roké, oblízhje in perílo.

22.

Gléj, de v' rédu vsè storísh,
Dósti trúda mánj terpísh.

23.

Imašh délo, prim' se ga,
Ljúbi vsak le úrniga.

24.

Vesêlje, ljubésen do káke rezhí,
Vse délo prijétno in láchko storí.

25.

Jéj in pij le kar je práv,
Štárost bošh doshível sdráv.

26.

Govôr' le mal', poslúshaj ràd,
Zhaftí ne dáje shlobodrát'.

27.

Bres glave storjéna
Je rada skashéna.

28.

M o l í t v e.

S j u t r e j.

*S' tebòj, o Bog! jest sdàj
Sazhnèm danáshnji dãn;
Pomòzh' mèn' fláb' mu dàj,
De frézhno bo konzhan.*

Vesélo jütro väbi me,
 De k' délu v' shólo grém spozhit;
 Pretékel spanja zhas mi je,
 In sópet hózhem priden bit'.
 S' vesélim fèrzam hózhem spét
 Use savolj Boga' pozhét'.

P r e d s h ó l o .

Daj, o Bog! modréž od dné do dné
 mi bit',
 In de pridno opravil' me veseli;
 Lépih úkov smiram vezh se nauzhit',
 Naj ta zhédnost védno bo mi pred
 ozhmi.

P o s h ó l i .

Veliko úkov v' shól' dobim,
 K' jih pové moj uzhenik

O Bog! de tud' po njih shivim,
Mén' slab' mu bód' ti pomozhnik.

S v e z h é r.

O Bog! k' si mi dal danj pomózh,
Obvaruj me nozójshnjo nózh.
Otrók sim tvoj, is serza ljubim te;
V' té saupam, téb' sahvalim se.

Bog, ózhe! tébi se srozhim,
V' tébe upam, tud' kó spim.
Sa stare, mlade zhüjesh ti;
Sato' spim lahko bres skerbi.

